

M A G Y A R K U R I R.

Bécs, Kedden, December' 7-dikén, 1824.

D é l i A m é r i k a.

Folytatása a' Bolívar' és Canterac között folyó hadakozást illető Tudósításoknak.

Itt következik az a' Junin mellett Aug. 6-lán előfordult verekedésről szóló Tiszti Tudósítás melyet a' Bolívar Titóknokja Heres Tamás a' Reyesi fő hadi szállásról, a' melly hely Jaujatol északfelé néhány mértföldnyire esik, Aug. 7-dikén a' Truxilói departament' Préfektusához, 's ez onnet a' Panamai fő Kormányozóhoz küldött: —

„A' Liberátor ő Excellentiája parancsolatjából szerencsémnek tartom jelenteni, hogy tegnap délután öt órátkor a' Spanyol armáda a' Junin' térségén, a' melly innét 5 mértföldnyire esik, rettentő módon megaláztatott. A' lovasság, melybe az ellenség legnagyobb reménységet helyeztetett, olly nagyon megveretett, hogy a' csatázó mezőn nem egy hamar fog ismét megjelenni.

„Liberátor ő Excellentiája hallván, hogy az ellenség a' mi sekrésünket kikémlelni akarván, egész lovasságával felénk közelített volna, a' Szabadító armádával Conochankából azonnal útnak indult, olly czéllal hogy őtet valamely véghatározású verekedésre kénytelenítse. Az ellenség azonban, ki már Paskóig elényomult vala, megértvén hogy a' mi armádánk ellene útnak indult, magát azonnal sietve visszavonta.

„Ügy ítelt vala ő Excellentiája, hogy ha az ellenség háta megitt azon útra,

mellyen ennek Jauja felé vissza kellett menni, egy fegyveres csapatot állitana, így az ellenséget kényszerithetni fogná arra, hogy megálljon és megverekedjék: de nem érhettele el czélját, mint hogy a' Spanyolok olly nagy sietséggel folytatták hátralásoikat, hogy azon helyre, hol a' mi seregünk őtet megakarta lepni, előbb megérkezett, mint a' mi oda küldetett csapatunk, a' melynek oda, oldalfélt nagy kerülessel 's nagyon sivatag hegyeken-völgyeken kellett menni. Látván tehát ő Excellentiája, hogy azon alkalmatosságot melynél fogva ezen szerencsétlen országot az elnyomattatástól megszabadíthatta 's ennek jövődő sorsát meghatározhatta volna, kezéből kiszalasztotta, és hogy az ellenség a' maga hátrálását tovább is folytatja, meghatározta, hogy a' lovasságot, melly a' megretenthetlen Generalis Nicochea által vezéreltetett, a' maga személyes vezérlése alá vévén, az ellenség által elfoglaltatva volt térségnek neki vágatasson, olly reménységtől táplálattván, hogy az ellenség látván, melly sokkal számosabb lovassága legyen mint nekünk, armádája' egyéb részének megmentésére, véllünk megütöközni bátorodik 's ezen alkalmatosságot két kézzel fogja fogadni. Szembe is szállott véllünk mint reménlettük; 's lovasságának sokságát 's a' mi felettébb rossz állásunkat tekintvén, vak bizakodással réánk ütött.

„A' két ellenséges lovas-massálmak összecsapása rettentő vala: 's a' különböző összecsapásoknál végződésekor úgy látszott, hogy egygyik rész sem akarja kibocsátani kezéből a' győzedelmet, mind-

azáltal végezetre az ellenséges lovasság, ámbár mind számára mind kaszületére nézve felyül multa a' miénket, megzavaradott, megverettetett, 's a' maga gyalogságára vissza nyomattatott, melly a' lovasságnak verekedése alatt hátrálását Ja uja felé folytatta 's az utolsó öszszecsapásnak végződésekor már néhány mértföldnyire távozott vala a' csatázó mezőtől. A' mi lovasságunk leirhatatlan 's a' régi Ritteri időltre vissza emlékeztető vitézséget mutatott-lá ezen verekedésben.

„Ezen csata' resultatuma az ellenség' részéről abban állott, hogy 235 holt embereit, kik között tíz Stabális és egyéb tisztok találtattak, a' csatázó mezőn hagyta. Mi 500 felnyergelt 's felkaniározott lovakat nyertünk.

„A' mi vesztésünk, holtakat és sebeseket öszsze számlálván, 60 emberből állott. Az utolsók közt van Brigadéros Generális 's lovasság' Generális Nicochea maga is, két Obersterekkel egy Májorral 's egy Kapitánnyal egyetemben.

„A' Perui hadakozás a' tegnapi napon elvégeztetett volna, hogy ha vagy az ellenséges gyalogság megszűnés nélkül nem folytatta volna futását, vagy pedig a' mi gyalogságunk repülni tudott volna, hogy azt beérhesse. Minden seregeinket az a' kívánság égette, hogy az ellenséggel megmérkezessenek 's őket semmivé tchessék. Az ellenséget ezen verekedés megokositotta és olly félelmet gerjesztett benne, hogy tegnap reggeltől fogva megszűnés nélkül 's még éjjel is folytatta hátrálását.

A' mi armádánk hónap folytatni fogja hádi munkáját és én reménlem, hogy nem soká a' Jaujai völgyből fogom tenni Tiszti-tudósításomat. A' tegnapi győzedelmünkért valamint néktek úgy egész Perunak szerencsét kívánok, a' mellyen táborozásunk elkezdődvén, nem soká még kedvezőbb resultatumokat ígér. Az Inkák földjének az ő elnyomójiknak vére szolgál

italul, 's meg fogja az elnyomattattak előtt nyitni azt a' szép mezőt, melyben a' Szabadság' heces előfaja meggyökerezett. Liberátor ő Excellenziaja azt kívánja, hogy Uraságtok ezen tudósításokat a' népnek 's az Ország' tisztjeinek hirdessék-lá. —
„Ala irta Heres Tamás.

Ezen Tiszti-tudósítást az Ánglus Kurir is kiadta, de jól is megkritizálta, illy megjegyzéseket vetvén utánna: — „Ezen öszszecsapas bajosan nézethetetik úgy, mint valóságos ütközet. — E' még csak a' Canterac hatuljáró és Bolivar' előmenő csapatjaik között történt esetepaténak nevezethetetik. Úgy látszik, hogy Generális Canterac abba foglalatatoskodott, hogy armádáját Jaujanál valamely erős állásba helyheztesse, 's ezen foglalatatoskodása alatt történt, hogy a' két ellenséges lovasság egymással szembe találkozott 's öszsze csapott. De továbbá, Heres Úr megismeri azt a' maga Tiszti-tudósításában, hogy Bolivar a' maga célzását, mellyet feltett volt, el nem érhetette, de a' mellyet annak a' nagy seberégnek tulajdonit, mellyel az ellenség a' maga hátrálását tette. — „A' Perui hadakozás, így szoll Heres úr, tegnap elvégeztetett volna, ha az ellenséges gyalogság a' maga hátrálását szüntelen való' szaladással nem folytatta, és a' Columbiái seregek olly sebessen szaladhattak vagy repülhettek volna, hogy az ellenséget beérhessék.“ — Itt Uram! legelőször is azt kell, akarjuk-nem-akarjuk, kérdezni: hogy hát ugyan mi okozhatta azt, hogy a' Columbiái lovasság a' Perui gyalogságot be nem érhetette? — Másodszor, hogy, ha már a' Canterac' lovassága megverettetett vala, miért nem fordult a' Bolivar' lovassága a' Canterac' gyalogságának, 's miért nem tiporta ezt öszsze? Reménlhetjük, hogy azon Tiszti-tudósítások, mellyeket ezen armádáktól közelebből ven-

ni fogunk, meghatározottabb előadásokkal fognak szolgálni, mint hogy a' szerént, mint a' két armádák ekkor állottak, elkerülhetetlennek látszott lenni a' közönséges megverekedés, azt feltévéen tudniillik, hogy ha a' Liberátor elég erősnek fogná magát tartani az elenyomulásra, 's Canterac a' maga felvését, vagy tanyáját a' Jaujai völgyben megtartani iparkodna. Mint hallani lehet, Generális Canterac, mint egy Európai legtanultabb és legnagyobb tapasztalású lovas katonatiszt úgy esmeretes, 's a' maga Generálisi dicséretes hírének köszönheti, és Bolívar ezen tekintetben, mint már többször megjegyeztük, sokkal alább való Generális; a' melyre nézve bajosan lehet hitelt adni annak, hogy Bolívar olly módon, mint a' Heres úr tudósításában mondatik, Cantaracal olly lovassági csatázásba avatkozott volna, a' hol az embernek, ember emberrel, szemközt kell verekedni."

A' Royálista Generálisok Canterac, Valdez, 's Olanéta között folyó egyenetlenkedések Perura nézve még ma is olly zavarosok, hogy valósággal nagyon bajos egész mivoltokat által látni. Hogy Columbiának mindnyájan ellenségeik, azt jól láthatni, mert nyilvánosság háborút folytatnak ellene. Csak ezt a' kérdést nem lehet megfajteni, hogy hát egymás cránt micsoda plánumjok van? Micsoda plánumjok van az anyaország cránt? — A' Buenos-Ayresi Argusban nem régen egy nagyon fontos proklamátziót bocsátott Olaneta világ' elejébe, a' melly néminémű tekintetben felvilágosítja az ő gondolkodását és célzásait. Magát, a' határnélkül való Királyi Hatalom védelmezőjének, a' társait pedig, tudniillik Canterac 's Valdez Generálisokat, Constitúziós Royálistáknak lenni írja. A' Londoni Timesben illy Jegyzésként látnak Olanétának ezen proklamátziójáról: —

„Perui Spanyol Generális Olaneta nyilván kimondja ezen proklamátzióban a' maga gondolkodását a' Spanyol országásra 's annak Amerikai tartományaira néze, 's mint valóságos Semvilis, mind azokat a' hadakozás' inségeivel és számlivettetéssel fenyegeti, a' kik az ő gondolkodásától csak legkisebb tekintetben is eltávolznak. Ő nem azokat láttatik legveszedelmesebb embereknek tartani, kik az anyahazának a' Perui tartományokhoz való jussát kétségesíteni akarják, hanem inkább azokat, kik a' Spanyol országai Constitúziós systemának feemállása alatt Amerikában az anyaországnak jussait védelmezték, a' milyenek tudniillik La-Serna, Canterac, Valdez 's a' több ezekhez hasonlók. Nyilván mutatják ezt az ő proklamátziójának következő szavai: —

„Én soha se' voltam Constitúziós gondolkodású, és azon atyai országias cránt, melynek oltalma alatt mi (a' revolúzió előtt) éltünk, akár valamely elnyomhatóan hajlandóságból, akár azon meggyőződésből, hogy eme' szabadság, csak az emberiség' szerencsétlenségére szolgáló elmejatek legyen, vette is származását, én mindenkor legnagyobb tisztelettel 's álhatalos engedelmisséggel viseltem. Királyainkat örökké szerettem, a' kik jó léteményeiket réánk mindenkör kiterjesztették. Ezért gyűlölnek engem' illy nagyon a' Perui Constitúziós hajlandóságú emberek. Hogyan köteleztetik már most illy környülállások között magát egy Royálista gondolkodású Generális viselni? Bizonytal úgy, hogy magát ezen gyalázatos megaláztatásnak egész erővel ellene szegezze, 's készebb legyen meghalni, mint sem illy megaláztatást elszenvédni. Ezt cselekedni egészen eltekintem vala magamban, tudniillik, hogy a' Religiónak és Thronusnak jussait minden veszedelemre való tekintet nélkül oltalmazzam. Hozzá is láttam minden készülteknek megtételéhez, csak hogy omoz ala-

...ny lelkelnek kevelységét, kik sem becsülettel sem lelkiismereti érzékenységgel nem gondolnak, megalázhassam.

„Midőn én ezen embereknek (itt mind a' magá' Royalista Generalis társait La-Serénát, Cánceracot, 's Valdezet érti) plánumaikat megtudtam, a' háttér nélkül való Hatalmú Királynak próklamálását azonnal meghatározlam, valamint szintén azt is, hogy eme' veszedelmekkel tellyes Constitúciónak Codexét Potosi és Charcas tartományaikban, mellyek az én kormányozásom alá tartoznak, eltöröljem, 's egyszermind a' népeket is meghívtam, hogy magokat a' rendnek és religiónak illy átkozott módon lett illetetése ellen csatolják össze; annyival is inkább, hogy éppen ezen időben érkezett vala meg Spanyol országból az a' hír, hogy ott a' Constitúció eltöröltetett 's a' határtalan Királyi Hatalom helyre állított legyen. Ezen Generalisok 's ezeknek pártosait, kik mind ez ideig ellenem dolgoztak, egyenesen oda czéloznak, hogy Perut a' Cortesek tagjainak, kik a' Király Madridba lett visszamenetele után Spanyol országból számkivettetének, menedékhelyére tegyék.

„Meggyőződött lévén affelől, hogy a' véllem ellenkező Generalisok olly országlast akarnak felállítani, a' melly Perúnak csendességével 's általjában a' több Amerikai tartományok' csendességével is fenn nem állhat, kéntelen vagyok a' polgári hadakozástól való undorodással nem gondolni, a' lévén feltett czéлом, hogy ellenségeimet fegyver által kéntelenittsem engedelmessé tenni. Midőn Királyomnak, Szeretetem' és iparkodásaim' tárgyának szolgáló, egyedül azt ohajtom, hogy a' nép kívánságának megfelelőjek. Kötelességeimnek tartám azt, hogy a' midőn a' volt Generalis társaim által előmbbe vettetett hadakozási meghívó keztyüt a' földről felveszem, cselekedetem' indító okait közönségesen kihirdessom, nyilvánssággal kijelent-

vén, hogy én egészen eltökéllettem magamban, hogy a' Kolligióért, a' Királyért, 's a' mi bölcs, de szerenesétlenül kigúnyoltatott törvényeinkért, magamat feladozzam.“

Ha szabad ezen próklamátziónak elolvasásából Perunak állapotjára nézve valamit itélni, azt nyilvánssággal elmondhatjuk: hogy Olanéta a' Királynak Absoluta Uralkodását védelmezi, az ő feljebb megnevezetett volt Generalis társai pedig a' Constitúziós Országlást. De hát hogyan eshetik még is, hogy Bolívar' ezek ellen véres háborút folytat? — Ezen kérdésre még most nem felelhetünk. Idő kívántatik ennek megfejtésére is.

Észak Amerika.

Az Eclipse nevű újság Londonban illy erősségeket hord-fel annak hitelesítésére, hogy Iturbidének életbenléte nem lehetetlen: —

„1)ször. Midőn Mexikóból, a' fő városból a' legújabb tudósítások megindultak, ott olly hitelességgel erősítették Iturbidének életben létét, hogy az Országlószerék jónak lenni találta azon Tiszti-tudósításokat, mellyeket az Iturbide' megöletetéséről annak idejében kihirdettetett volt, most újabban közönségesse tételni, nyilván kijelentvén, hogy ezt azért cselekszi, hogy azokat, kik abban a' vélekedésben vagynak, hogy Iturbide még életben van, ezen tévelygésből kivegye.

„2)ször. Midőn Iturbide Angliából elutazott, az ő Ágense Fletscher, néki bizonyos emberekhez szöλλő ügy nevezett adresh-kártyákat adott által, a' melly kártyák közzül egygyet Iturbide kezébe révén, annak egygyik szegletére egy zérust (nullát) irt 'c a' kártyát Fletschernek visszaadván, azt mondotta néki: hogy tartissa meggyőződöttnek magát affelől, hogy valamikor tölle az által adott-kártyák köz-

szül egygyet elképpen megjegyelve vissza kap, ő (Iturbide) a' kártyának elküldetésekor, akár mi ellenkező hírek follyanak is felőlle, életben leszen. Már pedig Fletcher úr egy illy módon megjegyeltetett kártyát csak ezen napokban vett egy levéllel egygyütt, melyben a' kívántatik lőlle, hogy egy bizonyos summat az Iturbide' gyermekeinek neveltetéssekre' fizessen-ki.

„3)szor. Azon penziós intézetbe, hol az Iturbide' gyermeket neveltetnek, még eddig semmi nemű tudósítások nem érkeztek az Iturbide' haláláról, azokon kívül, mellyek a' közönséges levelekben kihirdettettek, holott csaknem lehetetlen kétségbe hozni, hogy Madam Iturbide, ha az Iturbide megölettetése felől nem kételkedne, 's kételkedni oka nem volna, hihetőképpen tudósította volna azon penziós intézetnek gondviselőjét, kinek felvigyázása alá az Iturbide' familiának nagy része van bízattatra.

Belgium.

A' Király a' Rabszolgáknak árulása által eddig üzetett kereskedésnek megszüntetésére nézve olly kemény parancsolatot küldött mint jóvállást megerősítés végett a' Törvényhozó gyűlés elejébe, a' melly keménységére nézve minden eddigvalókat felyül halad. Ezen új törvény szerint, ha törvényes erőt kap, az a' Belgiumi hajós, kire ezen bűn reá bizonyosodik, nem csak hogy a' hajója, mellyen a' Rabszolgákat vitte, elvétetik, hanem ezen kívül, 10,000 forint büntetést fizet, 's 15 esztendeig tartó fogságot szenved.

Spanyol Ország.

A' XLV-dik számú M. Kurirban a' 555-dik lapon a' Spanyol cikkely alatt találtató Barcellonai Politziai Hirdetéshez szükségesnek tartjuk világosításnak okáért

a' Francia levelekből még az itt következő tudósítást is közre bocsátani: —

„Barcellonából Nov. 10-dikén: Az itt lévő püspöki fő templombéli Prédikátor-papot, ki a' mult vasárnapon, e' hónap' 7-ken prédikációt tartott, igea illetlenül megbántották, melyre nézve az új Politziai Igazgató Saller úr 9-dikben egy Proklamációt intézett a' hívekhez, melyben a' több jelenlévő halgatónak re-religiósus magolviselőteről, mellyet ezen kedvetlen környüállások között kimutattak, méltó dicsérettel emlékezvén, egyzsersmind jelenti hogy a' Tiszti-karok minden módokat elé fognak venni azon személynek felfedeztetésére, a' ki most ismét azt a' bünt újította-meg, melly a' Királyságnak helyreallittatásától fogva már még egyszer elé fordult vala. Maga a' predikáló Pap is Hirdetést bocsátott közre az újságokban, melyben illy meghívás találattik: —

„A' keresztyéni szeretet, mellyet a' Kristus és az ő Apostolai tanítottak, 's a' mellyet a' Szentegyház minden gyermekeinek ajánl, engem' arra ösztönöz, hogy azon esmeretlen személyt, a' ki hozzám, midőn a' kathedrából, melyből ezen szent tudományt hirdettem: „Hogy a' Fejedelmeknek minden Hatalma az Istentől és „nem az Emberektől veszi származását“ — leszállottam, így kiáltott: „Nem Uram, e' nem úgy van“ — meghívjam vagy neki tudtára adjam, hogy ha ellenem kikelni akar, egész bátorsággal hozzám jöhet; én mindenkör kész leszek arra, hogy azon ellenve-tésekre, mellyeket ő az én tanításom vagy is jobban szollván a' Catholika anyaszentegyház' tanítása ellen felhozhat, közönséges vagy magános helyen megfeleljek, 's őtet illy módon a' szeretet' munkája által azon tévelygésből, melybe belé süllyedve lenni látszik, kihúzzam, ezen Hirdetésemet pedig a' felsőbbek' engedelmé,

vel intézem hozzá az Ujságlevelekben. —
Aláírta. **Pedro Pont. Pap.**

A' feljebb jelentett bűnös személynek még eddig minden iparkodásai által nyomába nem akadhatott a' Politzia-

A' Spanyol armádának organizáltatása lehető iparkodással munkába vétetik. A' száma ennek 99,000 emberre határozott, a' melly számba benne vagynak, a' 12,000 emberekből álló Királyi tesztörző Regementek 's a' nemzeti militia is, a' melly 55,000 emberre telik, a' melly szerint a' linea Regementek mindegyütt tesznek 52,000 emberekből álló armadát.

A' Királyi Önkéntvállalkoztaknak Kompániák nincsenek ide számláltatva. Ezeknek száma 150,000-re telik. Ezek az óta kezdtek labraállítani, mióta a' Király Radiksból Madridba vissza érkezett. Ezeket az egész országban a' helységek állítják ki különösen a' belső csendességnek fenntartására, 's ezek mindenütt Kompániáként kvartélyoznak az egész országban.

A' Valenciai ujságok szerint Oberst Catura a' Murciai Királyi Önkéntvállalkoztak Kommandánsa Oktober' 14-dikén eskedte-be az alája tartozó fegyvereseket. Az elejikke szabott esküvés következő három czikkelyeket foglalt magában. —

„1)ször Esküztök az Istenre 's megígéritek Királyotoknak, hogy a' ti földötökön semmi' más Religiót meg nem szenvedtek csak a' Római Apostoli Catholikát, a' melyre ti tartoztok, és hogy ezért utolsó csepp véretekot kiontani készek lesztek. — Igen is, mi erre megesküszünk.

„2)ször. Esküdtök az Istenre 's megígéritek Királyotoknak, hogy a' földötökön a' Radiksban, 1812-tőben Mártzius' 19-kén közönségessé tétett átkozott Constitutziós Codexet, soha meg nem szenveditek, attól szívvel-lelékkel undorodtok 's annak újjabban lejendő behoztatása ellen utolsó csepp véretekig tusakodni fogtok. — „Igen is; mi erre megesküszünk.

„5) ször. Esküztök az Istenre és megígéritek Királyotoknak, hogy hozzá hűségesek lesztek, 's az ő határok közzé nem szorítottatott Szentséges Jusait, a' nélkül, hogy ezeknek valamely megszorítottatását megengednétek, utolsó csepp véreteknek kiomlásáig védelmezni fogjátok.

P r u s s z s z i a.

A' Hamburgi újságoktan illy tudósításbocsátatott közre Brandeburgiából Nov. 20-dikán: —

„A' Párisi Exprofessor Cousin' ügye, a' ki Dresdában elfogattatott, nagyon sok dolgot kezdett adni bizonyos újságleveleknek, pedig ez nagyon együgyű dolog. A' Mognutziában találtató Aldák szerint ezen volt Professor nagyon vádoltatik, hogy büntetésre méltó mesterkedésekbe avatta magát. Ő Német országban engedte magát meglepettetni, 's a' Német Szövetség' közép ponti vizsgálódó Biztossága által megfogattatván, az ellene szemelött lévő bizonyító irásokra nézve számadásra vonatott. Ennyiben áll az egész dolog.

„A' Francia ujságokugyan már hosszú czikkelyeket felaldoztak ezen dologra: de meg kell jegyezni, hogy az ő leveleikbe csak a' neveikse férnenek-bé azon idegeneknek, a' kik Francia országban holmi büntételekért és adosságokért elfogattatnak, 's vizsgálás alá vonattnak. A' Francia büntető Törvény, valamint szintén minden más kimivelt nemzeteké is, azt határozzák, hogy ha valamely külső országi ember a' Francia Törvényt megsérti, és vagy a' Francia földön fogattatik-el, vagy pedig ha azon országlószéktől a' melly alá tartozik, a' Francia Kormány széknek kiadattatik, a' Francia törvényszék által itéltessék meg.

„Ha a' Párisi Constitutzionel azon megjegyzése által, hogy Cousin úr Plátót átalfordította, és Kántot tanulta, más

újságleveleknek azt akorja megmutatni, hogy Cousin úr ártatlan: így ezen bizonyítás' módja egy valóságos példája lehet az új módi csudálatos oltalmazó íróknak.

„A' Francia-újságlevelek magok megvallani léntelenítettnek, hogy Cousin Francia országban a' maga princípiumai miatt vesztette-el a' professorságot, a' melyből következik, hogy néki ott is valami egyéb dolgokba kellett avatkozni, mint a' millyenek a' Plató és Kant' tudományait. Azonközben Köpenikben 's másutt is találtak emberek, a' kik Platót és Kantot, sőt Vaubant és a' Corpus Jurist is fundamentumosan tanulták, de még is egyéb dolgokban foglalatostkodtak, nem mint Cousin úr. Miben álljon a' Cousin Úr ügyének mi volta e' már most a' Viszsgálódó Biztosság' munkája által fog kivilagosodni, a' melyre ezen Biztosság'nak nem csak minden Nemzeteknek törvényeik szerént jusa van, hanem arraköteleztetik is. Egyéberánt azt is tudjuk bizonyos kütfölből, hogy Cousin úrral olly szelíd és kedvező módon bannakezen vizsgálódás közben, hogy bajos volna hasonló példát felhozni.“

Nagy Britannia.

Mosoni népessége ezen hatalmas birodalomnak az 1824-dik esztendőben tétett Tiszti felvetés szerént ez: — Magában Angliában 11,261,457; Walesben 717,458; Skotziában 2,095,456 lakosok találtak. A' szárazon és vízen szolgálnak 519,300 emberek. Ezen magános summák tesznek egygyütt 14,591,651-gyet. Irlandia számlál 6,801,827; a' birodalom körül találtató apróság szigetek is mind együtt 80,508-czat. E' szerént teszen az Európában találtató Anglus népség 21,232,966 élő embert.

Edimburgban November 16-dikán nagy égés támadván, ez alig oltatott-meg és már más helyen; de az elsőhöz jó meszsze; ismét ki itött vala, 's meg a' következett' ejjel is tartott. Az égés egy piatzon volt, melynek parlamentum-piatza a' neve. Azok a' házak, mellyek a' piatznak a' szél' mentében esett oldala felől találtak, mind a' láng' prédájává lettek. Még meghatározva nem tudatott, de legalább három százra tétetik azon familiának száma, a' mellyek ezen égés által vagyonaikat elvesztették. Az úgy vezetett Korona templomának tornya irtóztató ropogással össze roskadt. Emberrel is veszték-el ezen tűzben; de még nem tudatott hányan.

Magyar Ország.

„November' 25-dikén Kerepesen, Pest mellett, ritka egyházi inneplés ment végbe, a' midőn Nagy Tiszteletű Skolnikovics Mihály Úr, ugyan ezen egy helyben 50 esztendeig viselt Lelkipásztorságának öröm innepét állította. Ezen különös inneplést, melly a' Lelkipásztornak, és az ő híveinek egyenlőképpen nagy becsületére szolgált, a' Nagy Méltóságú Grassalkovich Antal Herceg; mint Földes Uraság' részéről Tekintetes Victoris Regens Úr, mindenképpen díszesíteni kívánta. Azért ennek meghívására az Esperestsegbeli egyházi személyek, 's több Urasági Tisztek megjelentek. A' gyülekezet reggel 10 órákor indult meg a' Plébánia házból, 's a' nép két sorai között a' templomba méne, hol a' 82 esztendőös tiszteletes öreg Te Deumot énekelt: azután a' népsokasága miatt a' templomon kívül Nagy Tiszteletű Paczek Antal Rákos Csabai Plébánus Úr prédikációt tartott, mellynek végezetével a' gyülekezet a' templomba bemenvén, az éltés Lelkipásztor maga is

szöllött híveihez, 's mint édes atya gyermekeinek elő adván a' mire őket tanította, mintegy testamentomúl meg-hagyta, hogy az Isienhez, a' Királyhoz, a' Földes-Urasághoz, és Felebarátjaikhoz annyiszor szíveikbe csepegtetett kötelességeiket híven megtartsák, 's beszédét buzdó áldással rekesztette bé. Ezután Nagy Tiszteletű Simpl József Úr, a' Kerületbeli Esperest, egyházi szolgálattal énekes Misét mondott, mellynek végével a' fenn tisztelt Regens Úr, a' Földes Uraság részéről a' Vendégeket a' Plébánia házban, és Vendégfogadóban bőségesen megvendégelte; a' nép számára pedig húst, bort osztattatott. — Ezen érdemes Lelkipásztor híveinek szeretetét olly nagy mértékben megnyerte, hogy ezen öröm innepet mindnyájan úgy tekinténk, mint közönséges és házi örömet. Ő, Papságának Jubilacumát már ez előtt 8 esztendővel állította-meg.

und Volkescultur, Oeconomie, Industrie, Künste, Handlung, Manufacturen und Gewerbe, durch Mich. v. Kunits, kais. kön. pensionirten Professor. 1. Band. Mit einem topographischen Plan. Pesth, gedruckt bey Ludwig I. a n d e r e r, Edlen von Fűskut. 1824. — A' munka egyedül magánál a' Szerző Urnál találtató Pesten a' Szén-piaczon (Kohlmarkt) Gyertyánffy Ur Házában a' 2-dik omeleten. Egy pelda 5 forint Váltó-Czban.

„Értekezés a' Nemzeti Nyelv tökéletesítése, és terjesztése módjairól. Irta Pucz Antal. Esztergomban nyomtattatott Beimel József betűivel 's költségével. 1824.“ — (A' Könyv találtatik Pesten Eggenberger Könyváros Urnál, Szegeden Grün Orbán Urnál, az ára 1 forint 15 kr. V. Czban.)

Mostanság kijött Magyar Munkáknak megemlítése:

„A' Vallási eggyesülés Ideájának, és a' R. Katholikus és Protestáns Keresztélyek között fannálló Unionak vizsgálata. Güzmits Iszidor által. Nyomtatta Streibig Leop. Győrött. 1824.“

„Magyar Országának, 's a' vele eggyesült Tartományoknak Helyirásai, az ezen Tartományokban virágzó föld 's népek' kiműveltetésére, a' mezei gazdaságra, iparkodásra, művészségre, kereskedésre, kézi művekre, mesterségekre figyelmeztirta Kunits Mihály, Császári Kir. pensionált Professor. 1-ső kötet. Mezőhegyesnek köre írt Plánumával. Nagy mediant papirostra, 8-ad réthben nyomtatta; Pesten Fűsküti L a n d e r e r Lajos 1824.“ (Topographische Beschreibungen des Königreichs Ungarn und seiner einverleibten Provinzen. In Bezug auf die Landes-

„Egy szó a' Vallási Eggyesülést ohajtókhoz. Idősbh Péli Nagy András által. Esztergomban nyomtattatott Beimel József betűivel 1824.“

„Rövid foglalatú tanítás a' Birkáknak gondviseléséről, melly a' számadó Birkások' és Juhászszaioknak számokra öszre szedtetett André Rudolf által 's a' t. Székes-Fehérvárott R a d e r Aloizius Könyváros költségén nyomtatta Szammer Pál. 1824.“ — (Az ára tsinos boritékba kötve 45 kr.)